

zadolžena kmetija na kant, in jo kupi kak zemljiški barantač. Kupi jo dober kup, potem pa jo na drobne kosce razdrobi ter jo sosedom in drugim kupcem prav osoljeno prodaja. In tako zemljiško razkosovanje je krivo, da se je število bajtarjev in postopačev tako pomnožilo. On ali ona dobi dote ali „erbije“ ali si prisluži kakih 100 fl., sklene se zakon, kupi se prostor, njiva ali travnik ali kar si že boji in napravi se bajtica. Okoli bajte pa ni toliko domačega prostora, da bi se kokoš zmuzala. Kje bode tak bajtar potem vzela drva, steljo, če bode gleštal kaj živadi, in po tem takem se tudi množi od dne do dne več nočnih kupcev in tihotapcev. V takih bajtah je siromaštvo in zanikernost doma. Otroci odrastejo v postopanju brez pravega poduka, v pokoro sosednjim kmetom. Zatoraj bi dobro bilo, da bi se omejila svobodna ženitev nemaničev.

Da se toliko kmetov tako strašno zadolži, krivo je tudi to, ker so v sedanjih okoliščinah posojila, ki se lahko po ceni dobé, lahka in to posebno rade storé posojilnice. Od ene strani je to tudi dobro. Pa to je vprašanje, ako bode dotičnik le zamogel obresti redno plačevati, ako pa to ne more, ima užé smrtni nož na vrat nastavljen, kateri se mu prej ali slej zarije v vrat, posebno ako ima hranilnica veliko kapitala na posestvu intabuliranega in zraven še drugi upniki pritiskajo. In taka dva dogodjaja razkosovanja posestev hočemo navesti častitim bralcem, na katerih posestvih je imela graška hranilnica veliko kapitala intabuliranega. Eno tako razkosovanje se je vršilo lanskó leto v Vukovskem dolu, kjer je graška hranilnica prodala ali bolje odvzela veliko posestvo pri njej zadolženemu kmetu in na up dala nekemu Nemcu iz Gerstorfa pri Spielfeldu za razkosovanje, in na katerem je zdaj že 15 lastnikov ali bajtarjev. In enaka nesreča je zadela v Št. Iljski fari še eno posestvo, katero je goraj omenjena hranilnica izročila za razkosovanje tudi ravno omenjemu Nemcu, in kjer je zdaj že 12 lastnikov. Prašanje je zdaj, ali bodo zamogli izhajati zdaj vsi dvanajsteri, ko popreje eden ni mogel? Na to vprašanje bode odgovorila prihodnjost.

Dovoljujemo si pa opozoriti slavno graško hranilnično ravnateljstvo, naj blagovoli v prihodnje v enakem slučaju prepustiti zemljišče staremu lastniku v razkosovanje, kajti to je krivica, zakaj bi si ptujec polnil žepe z dobičkom, med tem, ko je prejšnji lastnik zemljišče obdeloval, se mučil in trpinčil pol stoletja, toraj bi mu tudi pri razkosovanju skupljeni dobiček po pravici pristajal, kakor pa neznanemu ptujcu, kateri se pri razkosovanju slovenskih kmetij bogati. Zemlja je sicer za to, da se iz nje dobiček zajemlje, pa ne na tak način, da bi se nje lastnik v siromaštvo pahnil, ter se ptujec

dobička veselil. Kakor ima vsako drevo v gojzdu svoje mesto, in mu tega mesta, dokler je življenje v njem, nobeno drugo drevo vzeti ne more, tako naj bi bila vsaka družina ukoreninjena na svojem kmetijskem domu, in dokler bi taka družina živela, naj bi imela svoj dom, v to pa si pomagajmo sami in Bog nam bode pomagal!

Gospodarske stvari.

Obramba sadnih dreves na pašnikih.

Živina ima navado se v drevesih z vrato m drgati, kar pogosto pogin sadnih dreves povzroči. Proti mladi živini že zadostuje, če se drevce s trnjem ovije in k močnemu kolu pri trdi. Vendar pa popolnoma varno to sredstvo še ni. Da se to doseže, se zabijejo okoli drevca trije močni koli v zemljo, ki so 15—20 centimetrov od drevca oddaljeni in med seboj zopet s poprečnimi lesenimi kljupami zvezani. Drevce samo je v sredi te ograje k močnemu kolu privezano in vsega drganja od strani živine popolnoma varno. Seveda je taka obramba precej draga in zahteva dela in truda. Po mnogih krajih pa itak že na povedan način drevca na pašnikih zavarujejo.

Velika šola za poljedelstvo.

Velika šola za poljedelstvo na Dunaju, v kateri se mladenči v poljedelstvu in gozdnarstvu strokovnjaško podučujejo, končuje s tem tečajem 14. leto svojega obstanka. Učencev je imela v tej dobi vsako leto poprek 343, izmed kojih se jih je učilo 151 poljedelstva, 173 gozdnarstva, in 19 umetnostnega obavljenja onih strok. Da zamore mladenič kot redni slušatelj v omenjeno šolo vstopiti, treba mu je zrelostnega izpita na gimnazijah ali na realki; da pa kot izvanredni slušatelj zamore vstopiti, naj izpriča toliko splošnje omike, kolikor mu je za umevanje imenovanih strok treba. Revni, pa marljivi učenci se oproščajo od šolnine; razven tega so ustanovljene državne in deželne štipendije. Prihodnje šolsko leto se prične 1. oktobra. Kdor želi vstopiti, naj se oglasi v kanceliji rektorjevi do 15. oktobra.

Dopisi.

Iz Konjic. (Kako sem zagledal nemčursko kost.) Ko sem uni dan bil v Konjicah po svojih opravkih, stopim še v trgovčevo prodajalnico, ter zahtevam neko reč. Francelj, sin tega trgovca, sedel je na stoliču, ter me je, grozno kislo se režoč, pogledoval. Pa to ni čudo, kajti takošnje mrdanje le nemčurji imajo. Nisem si pa preje mislil, da bom tisti dan zagledal tako „nemčursko kost“. Ko me

je izpoznal za svojega nasprotnika, hotel je ves svoj srd in smradljivi nemčurski duh na me izliti. Svetoval mi je iti k Pohorcem, rekoč: Tam gori prejmete, kar želite, ker so sami Slovenci! Jaz mu na to odgovorim: Tako pa tudi vi pojdite tje, koder bivajo sami Nemci. Zakaj ste tukaj na slovenskih tleh, ako so vam Slovenci trn v peti? Na to zapustim rjavega nemčurja premišljajoč, kakor sem ga razkačil z rečjo, katero sem zahteval. Gospod Francelj, vam je zoperno vse, kar je slovensko, samo do našega slovenskega kruha imate posebno veselje. kajti njega posebno ljubite, ker vam v posebno slast smukne po nemčurskem goltancu. Mislim si pa jaz, da vam bi se to najbolj pristajalo, ko bi vam mnogobarvne krpe na vaš nemčurski hrbet prilepili, kakor so nekdanj Spar-tanci delali iz vojske bežečim vojščakom. No potem bi vas, gospod Francelj, na hip spoznal vsak Slovenec, in bi se varoval vaših nemčurskih garij, ter se vas ogibal, kot izdajalca svoje slovenske domovine.

Prihovski.

Na Bizeljskem. (Občina.) Trda se godi kmetu in vendar še nam nalagajo občinski, kakor okrajni zastopi velike priklade. V očeh pa imam posebno Kapele in Bizeljsko za Sotlo. Tu sta dva župana W. Z. in J. P. Ne, da jima je kaj za svoje domače ljudstvo, marvoč zanimata se iskreno za Brežke nemčurje. Letos bo zopet volitva, posebno pa še za Bizeljsko ne vem, čemu da se odlaga. Tam so sicer zopet povabljeni vsi tisti, ki so jih pred 3 leti dobro s pečenkami in z vinom namazali od nosa do ušes, naj še pri stari navadi ostanejo in pripravljajo se jim zopet masti, toda jaz mislim, da se je nekaterim ta telečja — mast tako pri-skutila, da je ne marajo več videti, veliko manj pa še vživati; no, mislim, Breškim nemčurjem, ker so bolj takemu mazilu navajeni, pa se kaj takega že še prileže. Ako se ne motim. Bizeljanci, imate že deveto leto vašega župana; ta je že tako od nemške masti pribolel, da se ga zna posebna kužna bolezen prijeti. Zato Bizeljanci, ker imate priložnost zdaj pri volitvi, zložite se in skrbite, da si narodnega župana dobite — tacega, da bode bolj prijazen in skrben za narod, kakor je dosedanji.

Z Dobrne. (Cesarjev rojstni dan.) Ta dan smo začeli slaviti, da bi v sredo za druge zadeve bilo več časa, že v nedeljo, na Veliko Gospojnico. Tega dne priredili so namreč na trgu pred hišo-zdravilnico tombolo v korist mladeži tukajšnje šole. Dobitke darovali so dobri ljudje, topličarji in domačini. Skupilo se je 129 gld. 50 kr. Naj pri tej priložnosti pri-stavim sporočilo, da so pred nekaterimi tjedni otrokoljubni gostje-topličarji osnovali večerno zabavo s petjem pak igranjem na glasoviru, goslah in citrah, tudi v prid ubožnim učencem; takrat so zbrali 117 gld. Za vseh 246 gld.

bodo šolcem nakupili oblačila in oskrbeli potrebna učila, učne pripomočke. — V vtorek so zastave, cesarska in štajerska, naznanjale bližajoči se praznik narodov avstrijskih. Ob pol šestih zvečer so v zrak spuščali balone ali zrakoplove, t. j. neke ladjice, ki po zraku plavajo. In ko se je bila stisnila tema, prišla je godba s svetilkami ter svirala večernico, a med tem so z griča spuščali rakete. — V sredo nas je zvon v družbi z glasom topičev privabil v lično opravljeno cerkev, kjer se je ob devetih vršila slovesna služba božja. Razumeva se pač samo ob sebi, da so pri istej bili navzoči občinski zastopniki, šolski odborniki, uradniki, učitelji z učenci in obilo drugih pobožnikov, tujih in domačih. Popoldne ob četrtej uri začela se je šolska veselica, ki jo je na svojem vrtu priredila gospa pl. Hajderjeva. Tukaj pa so otroci eni telovadili, drugi na okinčani maj plezali po nastavljeni denar in viseče klobase, tretji piskre pobijali itd. Za tako „pridnost“ je potem imenovana dobrotnica deco pogostila, razven tega dobila je klobuke, rutice, ostalo blago za obleko in razne igrače. Za podeljene darove spodobno se zahvalivši so šolarji blagej darovalki trikrat „živio“ zaklicali, zapeli cesarsko pesem ter se postavili v vrsto in se za „godci“ in „bobnjači“ pa „zastavniki“ (vse to so nekateri učenci postali na igrališči) podali pred šolsko poslopje, raz katerega je vihrala velika črno-rumena zastava; odtod so se razšli vsaki na svoj kraj. A v dvorani v hiši-zdravilnici so zvečer topličarji s plesanjem završili slavnost rojstnega dne cesarjevega.

Iz Žič. (Občinska volitev.) Tudi pri nas je bila pretečeni mesec občinska volitev. Žal, da so večidel možje bili doma ostali, čeravno je bila volitev prejšnjo nedeljo pri cerkvi oznanjena. Vsaki se namreč boji občinski odbornik biti, ter se izgovarja: „Saj nič ne velja, če ravno kaj govorim.“ Zato so ostali večinoma prejšnji odborniki. Le ti pa se sami ausschussi ali gemeinde-rathi imenujejo, in občinske seje sitzunge psujejo, po tem pa se lahko sodi tudi občinsko uradovanje. Navadno imajo ti možje svoje seje v nedeljo popoldne. Vendar pri vseh sejah mlatijo le večidel prazno slamo, in kdo je temu kriv? Ali občinski predstojnik? Ne, ampak prvi svetovalec, kedar se namreč ta oglasi, hitro upade vsem tem možem srce. In kar je najhuje, sedaj hoče z njegovo pomočjo neko ženstvo, katero si je še le pred nekolikimi meseci neko kočljarijo kupilo, občinske doklade nalagati in občino „vižati“. Ali ni to čudno, da se ženske v občinske reči vtičejo?

Iz Zdol. (Cerkvena popravila. Šola. Trsn a uš.) Kdor je bil v Zdolih pred dvajstimi leti — jih ne bi poznal, ko bi jih sedaj prenovljene ugledal. Šola in farovž sta prenarajena, nekaj zidanih hiš se je novih postavilo, druge so

se popravile, eno so pa podrli. V sredi med temi lepimi brami pa se farna cerkev sv. Jurja ponosno vzdiguje in se v jutrnem solncu vidi daleč po Kranjskem in Hrvaškem. Cerkev in zvonik sta sedaj blizo za polovico višja ko preje; vse pri cerkvi je strogo v bizantinskem slogu izvršeno. Od znotraj je prelep hram božji fresco z živimi podobami prav primerno okrasil znani mojster Tomaž Fantoni iz Konjic. Veliki oltar je v istem bizantinskem slogu letošnjo spomlad postavil Jakob Kocjan od sv. Trojice na Kranjskem; lepo delo je za vsem veljalo 900 goldinarjev. Podobe sv. Jurja pa sv. Filipa in Jakoba je naredil Ferdinand Stoffesser iz Grödena na Tirolskem. Vse na lepem oltarju se izvrstno strinja; blagoslovili so ga pred šestimi tedni vč. gospod dekan Matija Stoklas. Farane nova cerkev tako veseli, da prav radi vlagajo za to, kar je še potreba; žene so preskrbele za levi stranski oltar podobo Matere božje, možki pa za desnega podobo bičanega in kronanega Izveličarja; slednjo smo dnes v slovesnem sprevodu iz farovža v cerkev prenesli. Vsaka teh prelepih in v resnici umetnih podob, koji je izdal Stoffesser, je veljala 35 goldinarjev. Pred slovesnim sprevodom so naš č. g. župnik blagoslovili novo pozidano Banovo kapelo na izhodnjem koncu naše lepe vasi. Od tam smo se podali s cerkvenimi banderi in sv. rožni venec moleč v farovž po novo podobo bičanega Izveličarja. Med sprevodom so topiči pokali, v zvoniku pa so prelepo pritrkavali. Hvala Bogu za tak lep dan, ki je bil poln duhovnega veselja! (Konec prih.)

Iz Male Nedelje. (Marskikaj.) Letina bo tukaj srednja. pomladni sadeži: koruza, krompir, lepo kaže ter daje obilni pridelek; tudi ajda kaže dobro, če nam je neugodni veter še kje ne posmudi. Košnja otave se pričinja zlasti po Ščavniškej dolini, pridelek bo nekoliko boljši, kakor prvi. Živina nima cene ter se prodaja po slepej ceni. — Vsi volilci poslancev za državni zbor bili so tukaj za č. g. kanonika Lavoslava Gregoreca ter upajo, da bode vredni naslédnik prednika nepozahljivega nam Rajca. — Neka nemčurska svojat je hotela tukaj skovati nekovo „deutsche Leseverein“ nasproti „Leposlovnemu bralnemu društvu“ našemu, pa manjkalo jim je — udov, toraj jih obžalujemo. Lipan.

Iz Šaleške doline. Gospod Schmiderer! Nikar ne mislite, da ste vodja slovenskega ljudstva, ne skrbite za izpeljavo gasilnega reda po ptujih okrajih! Slovensko ljudstvo je dovolj zavedno in bode samo skrbelo za izvršitev omenjenega reda! — Nemški „Bauernverein“ oko lice Maribora vabi v ovčjej obleki k svojim zborom in išče udov tudi v Šaleškej dolini. Prihrani svoj nemčurski papir, in vedi, da Slovenci iz Šaleškega okraja ne sedejo na tvoje lima

nice; Šoštanjski okraj je skoz in skoz naroden, edino v občinah sv. Florjana in v Šoštanjskem kočevju so še sedaj nemškutarji, kjer sta glavna vodja, pa tudi njima uže zadnja ura priteka. Daj Bog, da jima priteče kmalu!

Volitev okrajnega načelnika in okrajnega odbora je pred durmi. Brž ko ne vršila se bode prihodnji teden. Okrajni zastopniki! Pokažite da ste lastniki na svojih tleh, otresite sovražen, nasprotni jarém, kateri vam izsesava vaš žuljevi denar, stopite pogumno na volišče, stojte možko ter volite v načelnike, namestnike in odbornike odločne, zavedne in narodne može, kojih značaj vam je do dobrega znan!

Iz Rožne doline (Ignacij Knittel), založnik slovenskih molitvenikov v Inomostu hodil je v začetku meseca avgusta po spodnjem Štajerskem. Ker je spoznal, da se nad njegovo poštenostjo dvomi, obljubil je v devetih dneh priporočil od dveh preč. gospodov, katerima treba je verjeti. Še pred odločenim obrokom došli ste iz dveh različnih krajev spričevali, ki trdite, da je omenjeni knjigotržec res mož zanesljivega značaja, pobožnega in npravnega obnašanja in ne brez premoženja. Eno spričevalo došlo mi je od preč. g. kancelarja briksniškega kn. šk. ordinarijata, drugo pa od preč. gosp. dekana v Stifles. Kdor bi jih želel videti, naj se k meni potruđi. J. V., župnik

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Grof Taaffe stoji sedaj že osmo leto na čelu vlade in kakor je podoba, ostane še naprej nad ali bolje rečemo, brez stranke. Naravno stanje to ni, toda doslej mu je veljalo, ker je hodila z njim skorej skoz drn in strn desnica drž. zbora. Skorej gotovo je, da se bode to tudi za naprej ponovilo. — Drž. zbor se snide dne 21. septembra, do malih izjem bode imel poprejšnje lice, izjeme pa gredo le na osebe, ne na načela drž. poslancev. — Drž. pravdnštvo na Dunaju je izdalo ukaz, vsled katerega časniki ne smejo več vzprejemati npravnih oznanil. Čudno, da je tacega ukaza treba ali bilo ga je v resnici treba za Dunajske liste, ki so do mala vsi v rokah židov. Žid pa vam stori vse, ako le vrže denarja. — S šolo, ki jo odpre z dnem 16. septembra kat. šulverein na Dunaju, je v zvezi kuhinja, v kateri dobé otroci kosilo. To je pametna naredba. — V nedeljo sta pri Mödlingu za Dunajem dva vlaka vkup trčila ter je pri 30 oseb ali usmrtenih ali ranjenih. — „Ljudsko društvo“ na Gornjem Avstrijskem obhaja sedaj marljivo zbere ter podučuje ljudstvo v političnih rečeh, se ve, da v konservativnem smislu. Enak namen ima naše „slovensko politično društvo“, a žal, da ne ravna enako. — Korar stolne cerkve v Gradcu, dr. J. Worm je dobil red